

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

P9_TA(2022)0232

Laghduithe bliantúla ceangailteacha ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ag na Ballstáit (an Rialachán maidir le Comhroinnt Díchill) *I**

Leasuithe (*) a ghlac Parlaimint na hEorpa an 8 Meitheamh 2022 ar an togra le haghaidh rialachán ó Parlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena leasaítear Rialachán (AE) 2018/842 maidir le laghduithe bliantúla ceangailteacha ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ag na Ballstáit ó 2021 go dtí 2030 lena rannchuidítear leis an ngníomhaíocht ar son na haeráide chun gealltanais a tugadh faoi Chomhaontú Pháras a chomhlíonadh (COM(2021)0555 – C9-0321/2021 – 2021/0200(COD)) ⁽¹⁾

(An gnáthnós imeachta reachtach: an chéad léamh)

(2022/C 493/23)

Leasú 1**Togra le haghaidh rialacháin****Aithris 1***Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún*

- (1) Comhaontú Pháras, a glacadh i Nollaig 2015 faoi Chreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar an Athrú Aeráide (UNFCCC) i bhfeidhm, tháinig sé i mí na Samhna 2016 (“Comhaontú Pháras”). D’aontaigh na Páirtithe ann an méadú ar an meánteocht dhomhanda a choinneáil go mór faoi bhun 2° C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch, agus iarrachtaí a dhéanamh teorainn 1,5° C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch a chur leis an méadú teochta.

Leasú

- (1) Comhaontú Pháras, a glacadh i Nollaig 2015 faoi Chreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar an Athrú Aeráide (UNFCCC) i bhfeidhm, tháinig sé i mí na Samhna 2016 (“Comhaontú Pháras”). D’aontaigh na Páirtithe ann an méadú ar an meánteocht dhomhanda a choinneáil go mór faoi bhun 2 °C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch, agus iarrachtaí a dhéanamh teorainn 1,5 °C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch a chur leis an méadú teochta, **agus a bheith faoi threoir, inter alia, prionsabail an chothromais agus na bhfreagrachtaí agus na n-inniúlachtaí faoi seach atá coiteann ach difreáilte ag an am céanna. Trí Chomhaontú Aeráide Ghlaschú a ghlacadh i mí na Samhna 2021, d’aithin na Páirtithe i gComhaontú Pháras go ndéanfadh coinneáil an mhéadaithe ar an meánteocht dhomhanda go 1,5 °C laghdú suntasach ar rioscaí agus tionchair an athraithe aeráide agus gheall siad a gcuid spriocanna le haghaidh 2030 a neartú faoi dheireadh 2022.**

(*) Tuigfear gurb é tagairtí do “cp” i gceannteidil na leasuithe a glacadh an chuid chomhfhreagrach de na leasuithe sin.

(1) Tarchuireadh an ní ar ais chuig an gcoiste freagrach le haghaidh idirbheartaíocht idirinstiúideach de bhun Rial 59(4), an ceathrú fomhír (A9-0163/2022).

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 2
Togra le haghaidh rialacháin
Aithris 1 a (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

- (1a) Tá práinn mhéadaitheach ag teacht ar an ngá gníomhaíocht a dhéanamh chun astaíochtaí a laghdú, mar a luaigh an Painéal Idir-Rialtasach ar an Athrú Aeráide (IPCC), sna tuarascálacha is déanaí uaidh dar dáta an 7 Lúnasa 2021 dar teideal *Climate change 2021: The Physical Science Basis* [Athrú Aeráide 2021: An Bonn Eolaíochta-Fisiciúla] agus an 28 Feabhra 2022 dar teideal *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability* [Athrú Aeráide 2022: Tionchair, Oiriúnú agus Leochaileacht]. Dúirt IPCC go hardmhuiníneach go bhfuil an t-athrú aeráide ina bhagairt ar dhea-bhail an duine agus ar shláinte an phláinéid, agus gurb amhlaidh, má chuirtear moill bhreise ar ghníomhaíocht dhomhanda chomhbheartaithe atá réamhbheartaithe maidir le hoiriúnú agus maolú, a chaillfean an deis todhchaí inbhuanaithe ar féidir linn maireachtáil inti a dhaingniú do chách, ar deis ghearrshaolach í atá á dúnadh go gasta. Cuireann IPCC meastacháin nua ar fáil maidir leis an seans go sárófar leibhéal téimh dhomhanda 1,5 °C sna blianta amach romhainn, agus tuigtear leis nach mbeifear in ann an téamh a theorannú go gar do 1,5 °C nó fiú 2 °C mura ndéanfar laghdú láithreach, mear agus ar mhórscála ar astaíochtaí gás ceaptha teasa. Dá bhrí sin, ba cheart don Aontas aghaidh a thabhairt ar an bpráinn sin trí dhlús a chur lena iarrachtaí agus trí é féin a bhunú mar cheannaire idirnáisiúnta sa chomhrac in aghaidh an athraithe aeráide.

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 3

Togra le haghaidh rialacháin

Aithris 3

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

- (3) **Leis an gComhaontú** Glas don Eoraip ⁽³¹⁾ nasctar sraith chuimsitheach beart agus tionscnamh a threisiónn a chéile go frithpháirteach agus atá dírithe ar an aeráidneodracht a bhaint amach san Aontas Eorpach faoi 2050, agus leagtar amach ann straitéis nua fáis arb é is aidhm di sochaí chothrom rathúil a dhéanamh den Aontas Eorpach, ina mbeidh geilleagar nua-aimseartha iomaíoch, a bheidh tíosach ar acmhainní, **agus ina mbeidh an fás eacnamaíoch díchúpláilte ó úsáid acmhainní**. Tá sé d'aidhm aige freisin caipiteal nádúrtha an Aontais a chosaint, a chaomhnú agus a mhéadú, agus sláinte agus folláine na saoránach a chosaint ar rioscaí agus tionchair a bhaineann leis an gcomhshaol. An tráth céanna, déantar difear leis an aistriú sin **do mhná agus d'fhir** ar bhealaí difriúla agus tá tionchar ar leith aige ar roinnt grúpaí faoi mhíbhuntáiste, amhail daoine scothaosta, daoine faoi mhíchumas agus daoine arb as cine nó grúpa eitneach mionlaigh iad. Ní mór a áirithiú dá bhrí sin gur cóir cuimsitheach a bheidh an t-aistriú, agus nach bhféadfar duine ar bith ar lár.

⁽³¹⁾ Teachtaireacht ón gCoimisiún – An Comhaontú Glas don Eoraip, COM(2019)0640 an 11 Nollaig 2019.

Leasú

- (3) **Túsphointe atá sa Chomhaontú** Glas don Eoraip ⁽³¹⁾ **chun cuspóir an Aontais maidir le haeráidneodracht a bhaint amach faoi 2050, ar a dhéanaí, agus an aidhm astaíochtaí diúltacha a bhaint amach ina dhiaidh sin, ar aidhm í a leagtar síos in Airteagal 2(1) de Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ^(31a)**. Nascann sé sraith chuimsitheach beart agus tionscnamh a threisiónn a chéile go frithpháirteach agus atá dírithe ar an aeráidneodracht a bhaint amach san Aontas faoi 2050 ar a dhéanaí, agus leagann sé amach straitéis nua fáis arb é is aidhm di sochaí chothrom rathúil a dhéanamh den Aontas, ina mbeidh geilleagar nua-aimseartha iomaíoch a bheidh tíosach ar acmhainní. Tá sé d'aidhm aige freisin caipiteal nádúrtha an Aontais a chosaint, a chaomhnú agus a mhéadú, agus sláinte agus dea-bhail na saoránach a chosaint ar rioscaí agus tionchair a bhaineann leis an gcomhshaol. An tráth céanna, déantar difear leis an aistriú sin **do gach inscne** ar bhealaí difriúla agus tá tionchar ar leith aige ar roinnt grúpaí faoi mhíbhuntáiste, amhail daoine scothaosta, daoine faoi mhíchumas, **daoine faoi bhochtaineacht fuinnimh nó iompair**, agus daoine agus teaghlach ar ioncam níos ísle agus daoine ar de chine nó grúpa eitneach mionlaigh iad. **Déanann an t-aistriú difear freisin do na Ballstáit agus do réigiúin ar bhealaí difriúla**. Ní mór a áirithiú dá bhrí sin gur cóir cuimsitheach a bheidh an t-aistriú, agus nach bhféadfar duine ar bith ar lár.

⁽³¹⁾ Teachtaireacht ón gCoimisiún – An Comhaontú Glas don Eoraip, COM(2019)0640 an 11 Nollaig 2019.

^(31a) **Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach agus lena leasaítear Rialacháin (CE) Uimh. 401/2009 agus (AE) 2018/1999 (“An Dlí Aeráide Eorpach”) (IO L 243, 9.7.2021, lch. 1).**

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 4

Togra le haghaidh rialacháin

Aithris 3 a (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

- (3a) Chun go mbeidh sí inghlactha go sóisialta, ba cheart go gcuirfí uailmhian shóisialta choibhéiseach leis an uailmhian aeráide a leagtar amach sa Rialachán seo. Tugann leibhéal méadaithe na huailmhéine le tuiscint go bhfuil athruithe substaintiúla sna hearnálacha a ndéantar difear dóibh a bhféadfadh tionchar sóisialta agus saothair a bheith acu. Ní mór bearta leordhóthanacha airgeadais agus beartais a bheith ag gabháil leis na spriocanna athbhreithnithe maidir le laghdú astaíochtaí chun a áirithiú gur féidir na spriocanna sin a bhaint amach ar bhealach atá cothrom go sóisialta. Féadfar a áireamh i measc na mbeart, inter alia, measúnuithe tionchair ar fhostaíocht a dhéanamh lena ndéantar meastóireacht ar an tionchar ar phoist agus ar dhálaí oibre ar an leibhéal náisiúnta agus ar an leibhéal réigiúnach araon, mar aon le hacmhainní náisiúnta agus acmhainní de chuid an Aontais a leithdháileadh chun bearta oiriúnaithe sóisialta agus cruthú post ar ardchaighdeán, comhionannas inscne, foghlaim ar feadh an tsaoil, gairmoiliúint agus cosaint shóisialta a chistiú, agus cómhargáil éifeachtach a áirithiú. Tá sé tábhachtach freisin go ndéanfar comhairliúchán tráthúil agus rannpháirtíocht éifeachtach na gcomhpháirtithe sóisialta náisiúnta sna hearnálacha a chumhdaítear le hAirteagal 2 den Rialachán seo maidir le bearta náisiúnta a fhorbairt agus a chur chun feidhme lena gcuirfear an Rialachán seo chun feidhme.

Leasú 5

Togra le haghaidh rialacháin

Aithris 3 b (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

- (3b) Leis an aistriú chuig geilleagar san Aontas a bheadh ag luí le sprioc na haeráidneodrachta faoi 2050 ar a dhéanaí, d'fhéadfadh tionchar ar leith a bheith aige, thairis sin, ar earnálacha eacnamaíocha áirithe, go mór mór micrifhiontair agus fiontair bheaga agus mheánmhéide leochaileacha sna hearnálacha sin. Agus an Rialachán seo á chur chun feidhme, tá sé tábhachtach go gcruthóidh na Ballstáit timpeallacht chumasúcháin do na fiontair sin chun aistriú chuig cleachtais lena ngabhann níos lú astaíochtaí gás ceaptha teasa, agus de réir a chéile nach ngabhann astaíochtaí gás ceaptha teasa ar bith leo.

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 6

Togra le haghaidh rialacháin

Aithris 3 c (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

- (3c) *Is é an tátal ar thángthas air faoi Chlár Comhshaoil na Náisiún Aontaithe agus ag Fóram Domhanda ECFE maidir leis an gComhshaoil go bhfuil tionchar inscne-shonrach ag athruithe comhshaoil. Mar thoradh ar róil inscne-dhifreáilte, bíonn leochaileachtaí difreáilte ag gach inscne i leith éifeachtaí an athraithe aeráide freisin, agus fágann tionchair an athraithe aeráide gur measa a bhíonn neamhionannais inscne.*

Leasú 7

Togra le haghaidh rialacháin

Aithris 4

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

- (4) I Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁽³²⁾ (“An Dlí Aeráide Eorpach”), chumhdaigh an tAontas sa reachtaíocht an sprioc maidir le haeráidneodracht ar fud an gheilleagair faoi 2050. Bunaítear leis an Rialachán sin freisin gealltanús ceangailteach de chuid an Aontais laghdú 55% ar a laghad faoi bhun na leibhéal a bhí ann in 1990 ar ghlanastaíochtaí gás ceaptha teasa (astaíochtaí tar éis aistriú a asbhaint) a bhaint amach san Aontas faoi 2030.

⁽³²⁾ Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach agus lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 401/2009 agus (AE) 2018/1999 (“An Dlí Aeráide Eorpach”) (IO L 243, 9.7.2021, lch. 1).

- (4) I Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁽³²⁾ (“An Dlí Aeráide Eorpach”), chumhdaigh an tAontas sa reachtaíocht an sprioc maidir le haeráidneodracht ar fud an gheilleagair faoi 2050 **ar a dhéanaí agus an aidhm astaíochtaí díúltacha a bhaint amach ina dhiaidh sin.** Bunaítear leis an Rialachán sin freisin gealltanús ceangailteach de chuid an Aontais laghdú 55% ar a laghad faoi bhun na leibhéal a bhí ann in 1990 ar ghlanastaíochtaí gás ceaptha teasa (astaíochtaí tar éis aistriú a asbhaint) a bhaint amach san Aontas faoi 2030. **Thairis sin, bunaítear leis agus an sprioc á cur chun feidhme, go dtabharfaidís tús áite do laghduithe tapa agus intuartha ar astaíochtaí agus, ag an am céanna, go gcuirfidís feabhas ar aistriú tré linnte nádúrtha. Tá rannchuidiú glan-aistriú le sprioc 2030 teoranta do 225 mhilliún tona de choibhéis CO₂, agus tá an chuid eile den sprioc le baint amach trí laghduithe díreacha ar astaíochtaí.**

⁽³²⁾ Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach agus lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 401/2009 agus (AE) 2018/1999 (“An Dlí Aeráide Eorpach”) (IO L 243, 9.7.2021, lch. 1).

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 8

Togra le haghaidh rialacháin

Aithris 5

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

- (5) Chun na gealltanais sin, agus rannchuidithe an **Aontais** faoi Chomhaontú Pháras ⁽³³⁾ arna nglacadh faoi UNFCCC, a chur chun feidhme, ba cheart creat rialála an Aontais a oiriúnú chun an sprioc astaíochtaí gás ceaptha teasa a bhaint amach.

⁽³³⁾ Comhaontú Pháras (IO L 282, 19.10.2016, lch. 4).

Leasú

- (5) Chun na gealltanais sin, agus rannchuidithe an **Aontais arna gcinneadh go náisiúnta** faoi Chomhaontú Pháras ⁽³³⁾ arna nglacadh faoi UNFCCC, a chur chun feidhme, ba cheart creat rialála an Aontais a oiriúnú chun an sprioc astaíochtaí gás ceaptha teasa a bhaint amach.

⁽³³⁾ Comhaontú Pháras (IO L 282, 19.10.2016, lch. 4).

Leasú 9

Togra le haghaidh rialacháin

Aithris 7

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

- (7) Cé go mbeidh feidhm freisin ag trádáil astaíochtaí maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa ó iompar de bhóthar agus ó iompar muirí agus ó fhoirgnimh freisin, déanfar raon feidhme Rialachán (AE) 2018/842 a choinneáil ar bun. Beidh feidhm fós ag Rialachán (AE) 2018/842 dá bhrí sin maidir leis na hastaíochtaí gás ceaptha teasa ón loingseoireacht intíre, ach ní bhí feidhm aige maidir leis na hastaíochtaí sin ón loingseoireacht idirnáisiúnta. Maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa Ballstáit laistigh de raon feidhme Rialachán (AE) 2018/842, arb astaíochtaí iad a bheidh le cur san áireamh le haghaidh seiceálacha comhlíontachta, leanfar de na hastaíochtaí sin a chinneadh tar éis athbhreithnithe fardail i gcomhréir le Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽³⁴⁾.

⁽³⁴⁾ Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le Rialachas an Aontais Fuinnimh agus na Gníomhaíochta Aeráide, lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 663/2009 agus Rialachán (CE) Uimh. 715/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoracha 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/AE, 2012/27/AE agus 2013/30/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoracha 2009/119/CE agus (AE) 2015/652 ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 328, 21.12.2018, lch. 1).

Leasú

- (7) Cé go bhféadfaidh feidhm a bheith ag trádáil astaíochtaí freisin maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa ó iompar de bhóthar agus ó iompar muirí agus ó fhoirgnimh freisin, déanfar raon feidhme Rialachán (AE) 2018/842 a choinneáil ar bun. Beidh feidhm fós ag Rialachán (AE) 2018/842 dá bhrí sin maidir leis na hastaíochtaí gás ceaptha teasa ón loingseoireacht intíre, ach ní bhí feidhm aige maidir leis na hastaíochtaí sin ón loingseoireacht idirnáisiúnta. Maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa Ballstáit faoi raon feidhme Rialachán (AE) 2018/842, arb astaíochtaí iad a bheidh le cur san áireamh le haghaidh seiceálacha comhlíontachta, leanfar de na hastaíochtaí sin a chinneadh tar éis athbhreithnithe fardail i gcomhréir le Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle. **Mar sin féin, is amhlaidh, le blianta beaga anuas, a tháinig méadú ar na hastaíochtaí de chuid earnálacha áirithe nó a d'fhan siad seasmhach** ⁽³⁴⁾.

⁽³⁴⁾ Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le Rialachas an Aontais Fuinnimh agus na Gníomhaíochta Aeráide, lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 663/2009 agus Rialachán (CE) Uimh. 715/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoracha 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/AE, 2012/27/AE agus 2013/30/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoracha 2009/119/CE agus (AE) 2015/652 ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 328, 21.12.2018, lch. 1).

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 10
Togra le haghaidh rialacháin
Aithris 9

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

- (9) Ina conclúidí an 11 Nollaig 2020, luaigh an Chomhairle Eorpach go ndéanfaidh an tAontas sprioc 2030 a shaothrú le chéile sa bhealach is costéifeachtaí is féidir, go nglacfaidh na Ballstáit uile páirt san iarracht sin, agus ceisteanna cothroime agus dlúthpháirtíochta á gcur san áireamh, fad agus nach bhfágfar duine ar bith ar lár, agus gur gá sprioc nua 2030 a bhaint amach ar bhealach ina gcoimeádfar iomaíochas an Aontais agus ina gcuirtear san áireamh túsphointí éagsúla agus cúinsí náisiúnta sonracha agus cumas um laghdú astaíochtaí na mBallstát, lena n-áirítear iad siúd a bhaineann le Ballstáit oileánacha agus oileáin, chomh maith leis na hiarrachtaí arna ndéanamh.

Leasú

- (9) I gconclúidí uaithi an 11 Nollaig 2020, luaigh an Chomhairle Eorpach go ndéanfaidh an tAontas sprioc 2030 a shaothrú le chéile sa bhealach is costéifeachtaí is féidir, go nglacfaidh na Ballstáit uile páirt san iarracht sin, agus ceisteanna cothroime agus dlúthpháirtíochta á gcur san áireamh, agus nach bhfágfar duine ar bith ar lár, agus gur gá sprioc nua 2030 a bhaint amach ar bhealach ina gcaomhnófar iomaíochas an Aontais agus ina ndéanfar, maidir leis na Ballstáit, a dtúsphointí éagsúla, **na laghduithe ar astaíochtaí atá bainte amach acu cheana** agus a gcúinsí náisiúnta sonracha agus a n-acmhainneacht um laghdú astaíochtaí, lena n-áirítear iad siúd a bhaineann le Ballstáit oileánacha agus oileáin, chomh maith leis na hiarrachtaí arna ndéanamh, a chur san áireamh.

Leasú 11
Togra le haghaidh rialacháin
Aithris 9 a (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

- (9a) Tar éis 2030, is gá go mbainfidh an tAontas agus gach aon Bhallstát an cuspóir aeráidneodrachta ar fud an Aontais amach faoi 2050 ar a dhéanaí agus go mbeidh sé d'aidhm acu astaíochtaí diúltacha a bhaint amach ina dhiaidh sin. Ba cheart go n-áiríteofaí le Rialachán (AE) 2018/842 go dtabharfar gach Ballstát ar chonairí astaíochta, agus go nglacfaidh siad beartais nithiúla fhadtéarmacha, arb é a bheidh mar thoradh astu go mbainfean an cuspóir sin amach.

Leasú

- (9a) Tar éis 2030, is gá go mbainfidh an tAontas agus gach aon Bhallstát an cuspóir aeráidneodrachta ar fud an Aontais amach faoi 2050 ar a dhéanaí agus go mbeidh sé d'aidhm acu astaíochtaí diúltacha a bhaint amach ina dhiaidh sin. Ba cheart go n-áiríteofaí le Rialachán (AE) 2018/842 go dtabharfar gach Ballstát ar chonairí astaíochta, agus go nglacfaidh siad beartais nithiúla fhadtéarmacha, arb é a bheidh mar thoradh astu go mbainfean an cuspóir sin amach.

Leasú 12
Togra le haghaidh rialacháin
Aithris 10

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

- (10) D'fhonn an sprioc chun laghdú 55 % ar astaíochtaí gás ceaptha teasa a bhaint amach, is gá do **na** hearnálacha a chumhdaítear le Rialachán (AE) 2018/842 a n-astaíochtaí a laghdú go céimnitheach go dtí go mbaineann siad - 40 % amach in 2030 i gcomparáid le leibhéal 2005.

Leasú

- (10) Chun **gealltanais an Aontais faoi Chomhaontú Pháras a chur chun feidhme agus** an sprioc laghdú 55 % **ar a laghad** ar astaíochtaí gás ceaptha teasa a bhaint amach, is gá do **gach** earnáil a chumhdaítear le Rialachán (AE) 2018/842 a n-astaíochtaí a laghdú go céimnitheach go dtí go mbaineann siad - 40 % amach in 2030 i gcomparáid le leibhéal 2005.

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 13

Togra le haghaidh rialacháin

Aithris 11

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

- (11) Chun na críche sin, is gá an sprioc laghdaithe astaíochtaí gás ceaptha teasa do 2030 a athbhreithniú i gcás gach Ballstáit. Ba cheart an mhodheolaíocht chéanna a úsáid san athbhreithniú ar an sprioc laghdaithe astaíochtaí gás ceaptha teasa agus a leanadh nuair a glacadh Rialachán (AE) 2018/842 an chéad uair, modheolaíocht inar cinneadh na rannchuidithe náisiúnta i bhfianaise inniúlachtaí agus deiseanna costéifeachtachta difriúla na mBallstát, ionas go n-áiritheofaí dáileadh cothrom agus cóir iarrachta. Maidir le laghdú na n-astaíochtaí gás ceaptha teasa uasta i gcás gach Ballstáit in 2030, ba cheart iad a chinneadh dá bhrí sin i ndáil le leibhéal a astaíochtaí athbhreithnithe gás ceaptha teasa 2005 a chumhdaítear leis an Rialachán seo, leibhéal ina n-eisiatar astaíochtaí gás ceaptha teasa fíoraithe ó shuiteálacha a bhí ag feidhmiú in 2005 agus nár áiríodh i gcóras trádála astaíochta an Aontais tar éis 2005.

Leasú

- (11) Chun na críche sin, is gá an sprioc laghdaithe astaíochtaí gás ceaptha teasa do 2030 a athbhreithniú i gcás gach Ballstáit. San athbhreithniú ar an sprioc laghdaithe astaíochtaí gás ceaptha teasa **úsáidtear** an mhodheolaíocht chéanna agus a leanadh nuair a glacadh Rialachán (AE) 2018/842 an chéad uair, modheolaíocht inar cinneadh na rannchuidithe náisiúnta i bhfianaise inniúlachtaí agus deiseanna costéifeachtachta difriúla na mBallstát, ionas go n-áiritheofaí dáileadh cothrom agus cóir iarrachta. **Mar sin féin, ní chomhtháthaítear dáileadh spriocanna na mBallstát, ar cheart iad a mheas nuair a dhéantar measúnú ar an gcaoi a gcuireann na spriocanna náisiúnta le cuspóir na haeráidneodrachta faoi 2050 ar a dhéanaí ar bhealach costéifeachtach agus cothrom.** Maidir le laghdú na n-astaíochtaí gás ceaptha teasa uasta i gcás gach Ballstáit in 2030, ba cheart iad a chinneadh dá bhrí sin i ndáil le leibhéal a astaíochtaí athbhreithnithe gás ceaptha teasa 2005 a chumhdaítear leis an Rialachán seo, leibhéal ina n-eisiatar astaíochtaí gás ceaptha teasa fíoraithe ó shuiteálacha a bhí ag feidhmiú in 2005 agus nár áiríodh i gcóras trádála astaíochta an Aontais tar éis 2005.

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 14
Togra le haghaidh rialacháin
Aithris 11 a (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

- (11a) Tugadh chun suntais i dteachtairacht ón gCoimisiún an 14 Deireadh Fómhair 2020 maidir le straitéis de chuid an Aontais chun astaíochtaí meatáin a laghdú gur gás ceaptha teasa cumhachtach é meatán, atá sa dara háit i ndiaidh dé-ocsaíd charbóin ó thaobh rannchuidiú foriomlán leis an athrú aeráide; Ar leibhéal móilíneach, tá meatán i bhfad níos cumhachtaí ná dé-ocsaíd charbóin Cé go maireann meatán san atmaisféar ar feadh tréimhse ama níos giorra ná dé-ocsaíd charbóin, tá éifeacht shuntasach aige ar an aeráid. I mí Mheán Fómhair 2021, d'fhógair an tAontas Eorpach agus na Stáit Aontaithe an Gealltanais Domhanda Meatáin, a bhfuil níos mó ná 100 tír san iomlán páirteach ann ó shin. Tá sé mar aidhm ag sínitheoirí an ghealltanais go ndéanfar an sprioc chomhchoiteann maidir le laghdú 30% ar a laghad ar astaíochtaí meatáin domhanda ó leibhéal 2020 a bhaint amach faoi 2030 agus go bhfeabhsófar caighdeáin tuairiscithe. Is ionann meatán, ocsaíd nítríúil agus gás-F mar a thugtar orthu le chéile agus os cionn 20% d'astaíochtaí gás ceaptha teasa an Aontais. I bhfianaise na ngealltanais sin agus cineál gearrshaolach go leor de na gás ceaptha teasa sin, is iomchuí sprioc amháin nó níos mó de chuid an Aontais a leagan síos le haghaidh na n-astaíochtaí gás ceaptha teasa uile nach astaíochtaí CO₂ iad i ngach earnáil.

Leasú 15
Togra le haghaidh rialacháin
Aithris 13

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

- (13) Tá paindéim COVID-19 tar éis tionchar a imirt ar gheilleagar an Aontais agus ar leibhéal astaíochtaí an Aontais ar bhealach nach féidir a ríomh ina iomláine go fóill. Ar an taobh eile, tá an tAontas ag seoladh a chlár spreagtha is mó riamh, **rud** a d'fhéadfadh tionchar a bheith aige freisin ar leibhéal na n-astaíochtaí. **De dheasca na n-ábhar éiginnteachta sin, is iomchuí athbhreithniú a dhéanamh ar na sonraí maidir le hastaíochtaí in 2025, agus na leithdháiltí bliantúla astaíochtaí a choigeartú más gá.**
- (13) Tá paindéim COVID-19 tar éis tionchar a imirt ar gheilleagar an Aontais agus ar leibhéal astaíochtaí an Aontais ar bhealach nach féidir a ríomh ina iomláine go fóill. Ar an taobh eile, tá an tAontas ag seoladh a chlár spreagtha is mó riamh, **a bhfuil sé mar aidhm leis téarnamh glas a áirithiú agus** a d'fhéadfadh tionchar a bheith aige ag an am céanna ar leibhéal na n-astaíochtaí freisin. Is iomchuí **conair rialála chobhsaí, intuartha agus uailmhianach a bheith ann maidir le hastaíochtaí i rith na ndeich bliana reatha chun na laghduithe ar astaíochtaí is gá agus an tslándáil pleanála araon a áirithiú.**

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasuithe 16 agus 55
Togra le haghaidh rialacháin
Aithris 14

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(14) Is iomchuí dá bhrí sin na leithdháiltí bliantúla astaíochtaí a thabhairt cothrom le dáta in 2025 le haghaidh na mblianta 2026 go 2030. Ba cheart é sin a bhunú ar athbhreithniú cuimsitheach arna dhéanamh ag an gCoimisiún ar na sonraí ó na fardail náisiúnta chun meán na n-astaíochtaí gás ceaptha teasa do gach Ballstát le linn na mblianta 2021, 2022 agus 2023 a chinneadh.

scriosta

Leasú 17
Togra le haghaidh rialacháin
Aithris 14 a (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(14a) I gcomhréir le Rialachán (AE) 2021/1119, ba cheart tosaíocht a thabhairt do laghduithe ar astaíochtaí díreacha, ar gá iad a chomhlánú le haistrihe méadaithe CO₂ ar mhaithe leis an aeráidneodracht a bhaint amach. Aithnítear le Rialachán (AE) 2021/1119 go bhfuil réitigh nádúrtha agus theicneolaíocha san áireamh i linnte carbóin. Tugtar aghaidh ar ról na réiteach teicneolaíoch le haghaidh aistriú carbóin i roinnt tuarascálacha de chuid an Phainéil Idir-Rialtasaigh ar an Athrú Aeráide freisin, go háirithe sa mhéid a chuir Grúpa Oibre III leis an Séú Tuarascáil Mheasúnaithe. Tá sé tábhachtach go ndéanfaí scéim de chuid an Aontais a chur ar bun chun aistrihe carbóin a stóráiltear go sábháilte agus go buan a dheimhniú trí réitigh theicneolaíocha, rud a thabharfadh soiléireacht do na Ballstáit agus d'oibreoirí margaidh chun na haistrihe sin a fheabhsú. Ach scéim deimhniúcháin den sórt sin a bheith i bhfeidhm, beifear in ann anailís a dhéanamh ar chuntasaíocht na n-aistrihe sin faoi dhlí an Aontais, lena n-áirítear an ndéanann cuntasaíocht na n-aistrihe sin difear do na hastaíochtaí a chumhdaítear le Rialachán (AE) 2018/842, agus lánurraim á tabhairt do na coinníollacha a leagtar amach in Airteagal 4(1) de Rialachán (AE) 2021/1119. Is aistrihe breise iad na haistrihe sin agus ní dhéantar na laghduithe is gá ar astaíochtaí a fhritháireamh leo i gcomhréir le spriocanna aeráide an Aontais a leagtar síos i Rialachán (AE) 2021/1119.

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 18
Togra le haghaidh rialacháin
Aithris 15

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

- (15) Faoi Rialachán (AE) 2018/842, féadfar cur ar ceal líon teoranta lamháltas astaíochtaí i gcóras trádála astaíochta an Aontais Eorpaigh a chur san áireamh maidir le comhlíontacht i gcás roinnt de na Ballstáit faoi Rialachán (AE) 2018/842. I ngeall ar struchtúr sonrath gheilleagar Mhálta, is airde i bhfad sprioc laghdaithe náisiúnta an Bhallstáit sin bunaithe ar Olltáirgeacht Intíre per capita ná a chumas dí-ocsaídíthe costéifeachtach, **is** iomchuí dá bhrí sin rochtain Mhálta ar an tsolúbthacht sin a mhéadú, gan cur isteach ar sprioc 2030 an Aontais maidir le laghdúithe astaíochtaí.

Leasú

- (15) Faoi Rialachán (AE) 2018/842, féadfar cur ar ceal líon teoranta lamháltas astaíochtaí i gcóras trádála astaíochtaí an Aontais Eorpaigh a chur san áireamh maidir le comhlíontacht i gcás roinnt de na Ballstáit faoi Rialachán (AE) 2018/842. I ngeall ar struchtúr sonrath gheilleagar Mhálta, is airde i bhfad sprioc laghdaithe náisiúnta an Bhallstáit sin bunaithe ar olltáirgeacht intíre *per capita* ná a chumas dí-ocsaídíthe costéifeachtach, agus is iomchuí, dá bhrí sin, rochtain Mhálta ar an tsolúbthacht sin a mhéadú, gan cur isteach ar sprioc 2030 an Aontais maidir le laghdúithe astaíochtaí. **Na Ballstáit atá i dteideal na solúbthachta sin ach nár bhain feidhm aisti i gcomhthéacs 2019 Rialachán (AE) 2018/842, ba cheart an deis a thabhairt dóibh athbhreithniú a dhéanamh ar an gcinneadh sin chun aird a thabhairt ar na spriocanna laghdaithe náisiúnta a moladh le déanaí. Ba cheart go mbeadh na Ballstáit lena mbaineann in ann athbhreithniú a dhéanamh ar bhonn níos rialta ar na céatadáin a dtugann siad fógra fúthu.**

Leasú 19
Togra le haghaidh rialacháin
Aithris 16 a (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

- (16a) Chun comhlíonadh na mBallstát a áirithiú agus a dhreasú maidir leis na ranniocaíochtaí is lú a dhéanfaidh siad don tréimhse ó 2021 go 2030 faoi Rialachán (AE) 2018/842 arna leasú, ba cheart gníomhaíochtaí ceartaitheacha a neartú agus a nascadh ar bhealach níos dlúithe leis na pleananna comhtháite náisiúnta don fhuinneamh agus don aeráid faoi Rialachán (AE) 2018/1999. Má théann Ballstát thar a leithdháiltí bliantúla d'astaíochtaí ar feadh dhá bhliain i ndiaidh a chéile, ba cheart don Bhallstát sin athbhreithniú a dhéanamh ar a phlean comhtháite náisiúnta don fhuinneamh agus don aeráid a tiolacadh i gcomhréir le Rialachán (AE) 2018/1999, agus deis a thabhairt don phobal a bheith rannpháirteach sa phróiseas ag an am céanna.

Leasú

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 20

Togra le haghaidh rialacháin

Aithris 16 b (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(16b) Tá an tAontas agus na Ballstáit ina bpáirtithe i gCoinbhinsiún Choimisiún Eacnamaíochta na Náisiún Aontaithe don Eoraip (UNECE) maidir le Rochtain ar Fhaisnéis, Rannpháirtíocht Phoiblí i gCinnteoireacht agus Rochtain ar an gCeartas i gCúrsaí Comhshaoil (“Coinbhinsiún Aarhus”) ^(1a). Is cuid lárnach de luachanna daonlathacha an Aontais iad grinnscrúdú poiblí agus rochtain ar an gceartas agus is uirlís chun an smacht reachta a choimirciú iad. I dteachtareacht an Choimisiúin an 14 Deireadh Fómhair 2020 dar teideal Improving access to justice in environmental matters in the EU and its Member States [Rochtain ar cheartas i gcúrsaí comhshaoil a fheabhsú san Aontas Eorpach agus na Ballstáit], d’aithin an Coimisiún nach ráthaítear rochtain ar an gceartas i ngach Ballstát agus d’iarr sé ar an gComhairle agus ar Pharlaimint na hEorpa forálacha sainráite maidir le rochtain ar an gceartas a thabhairt isteach sa reachtaíocht earnála. Is iomchuí, dá bhrí sin, foráil a leagan síos lena n-áiríteofar rochtain an phobail ar an ceartas maidir leis na gníomhaíochtaí lena gcuirtear Rialachán (AE) 2018/842 arna leasú chun feidhme.

^(1a) IO L 124, 17.5.2005, lch. 4.

Leasú 21

Togra le haghaidh rialacháin

Aithris 16 c (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(16c) Chun na cuspóirí faoi Rialachán (AE) 2018/842 arna leasú agus faoi reachtaíocht eile de chuid an Aontais a bhaint amach, go háirithe na cuspóirí sin faoi Rialachán (AE) 2021/1119, ba cheart don Aontas agus do na Ballstáit leas a bhaint as an eolaíocht is déanaí tráth beartais á gcur chun feidhme acu. Ba cheart, dá bhrí sin, an chomhairle ón mBord Comhairleach Eolaíoch Eorpach maidir leis an Athrú Aeráide, a bunaíodh le hAirteagal 3 de Rialachán (AE) 2021/1119, a mheas ar fud Rialachán (AE) 2018/842 arna leasú, de réir mar is iomchuí.

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 22
Togra le haghaidh rialacháin
Aithris 18

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

- (18) *Le socrú spriocanna níos uaillmhianáí faoi Rialachán (AE) 2018/841, laghdófar acmhainneacht na mBallstát glanaistrithe a ghiniúint is féidir a úsáid chun Rialachán (AE) 2018/842 a chomhlíonadh. Sa bhreis air sin, leis an deighilt ar úsáid sholúbthacht LULUCF in dhá thréimhse ama ar leithligh, déanfar infhaighteacht glanaistrithe a theorannú a thuilleadh chun Rialachán (AE) 2018/842 a chomhlíonadh. Mar thoradh air sin, féadfaidh roinnt Ballstát deacrachtaí a bheith acu a spriocanna a bhaint amach faoi Rialachán (AE) 2018/842, fad agus a fhéadfaidh roinnt Ballstát, bíodh na Ballstáit chéanna iad nó Ballstáit eile, glanaistrithe a ghiniúint nach féidir a úsáid chun Rialachán (AE) 2018/842 a chomhlíonadh. Fad agus a chomhlíontar oibleagáidí an Aontais mar a leagtar amach in Airteagal 3 de Rialachán (AE) 2021/1119, go háirithe maidir leis an teorainn uasta ar rannchuidiú glanaistrithe, is iomchuí sásra deonach nua a chruthú, i bhfoirm cúlchiste bhreise, lena gcuideofar leis na Ballstáit a n-oibleagáidí a chomhlíonadh.*

Leasú

scriosta

Leasú 23
Togra le haghaidh rialacháin
Aithris 18 a (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

- (18a) *I bhfianaise na gné fadtéarmaí a bhaineann le cosaint éifeachtach ar an aeráid a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/1119 agus i bhfianaise thiomantas an Aontais do chuspóirí Chomhaontú Pháras, is cruinne a bheadh pleanáil beartais ach soiléireacht faoi chonairí laghdaithe fadtéarmacha aonair na mBallstát tar éis 2030 a bheith ann. Is iomchuí, dá bhrí sin, próiseas a áireamh lena socrófar conairí laghdaithe náisiúnta do gach Ballstát maidir le haeráidneodracht faoi 2050 ar a dhéanaí.*

Leasú

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 24

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe - 1 (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Teideal

An téacs atá ann

Rialachán (AE) 2018/842 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Bealtaine 2018 maidir le laghdúithe bliantúla ceangailteacha ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ag na Ballstáit ó 2021 go 2030 lena rannchuidítear leis an ngníomhú ar son na haeráide agus chun gealltanais a tugadh faoi Chomhaontú Pháras a chomhlíonadh, agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013

Leasú

(-1) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an teidil:

“Rialachán (AE) 2018/842 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Bealtaine 2018 maidir le laghdúithe bliantúla ceangailteacha ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ag na Ballstáit ó 2021 go 2030 **agus ina dhiaidh sin** lena rannchuidítear leis an ngníomhú ar son na haeráide chun na gealltanais a tugadh faoi Chomhaontú Pháras a chomhlíonadh agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013”

Leasú 25

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 1

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 1

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

(1) In Airteagal 1, cuirtear “30 %” in ionad “40 %”;

Leasú

(1) Cuirtear **an méid seo a leanas** in ionad Airteagal 1:

“Leagtar síos sa Rialachán seo oibleagáidí ar na Ballstáit maidir leis an rannchuidiú is íosta uathu don tréimhse ó 2021 go 2030 chun sprioc reatha an Aontais a chomhlíonadh maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa an Aontais a laghdú 40 % faoi bhun leibhéil na bliana 2005 in 2030 sna hearnálacha sin a chumhdaítear le hAirteagal 2 den Rialachán sin. Cuireann sé leis an sprioc fhadtéarmach maidir leis an aeráidneodracht san Aontas faoi 2050 ar a dhéanaí, agus é mar aidhm leis astaíochtaí diúltacha a bhaint amach ina dhiaidh sin. Ar an gcaoi sin, cuidíonn sé le cuspóirí Rialachán (AE) 2021/1119 agus Chomhaontú Pháras a bhaint amach. Leagtar síos leis an Rialachán seo freisin rialacha maidir leis na leithdháiltí bliantúla astaíochtaí a chinneadh agus maidir le meastóireacht a dhéanamh ar dhul chun cinn na mBallstát i dtreo a rannchuidiú íosta a chomhlíonadh agus an bealach a réiteach chun spriocanna laghdaithe astaíochtaí gás ceaptha teasa an Aontais i ndiaidh 2030 a shocrú sna hearnálacha a chumhdaítear le hAirteagal 2 den Rialachán seo.”

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 26

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 2 a (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 2 – mír 1a (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(2a) In Airteagal 2, cuirtear isteach an mhír seo a leanas:

“1a. Chun críche an Rialacháin seo, is iad bithbhreoslaí, bithleachtanna agus breoslaí bithmhaise a chomhlíonann na critéir inbhuanaitheachta agus na critéir maidir le laghdú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa a bunaíodh le Treoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ^(1a), agus iad sin amháin, ar féidir a mheas go bhfuil astaíochtaí nialasacha acu. Más mó an sciar de bhithbhreoslaí agus de bhithleachtanna, chomh maith leis an sciar de bhreoslaí bithmhaise a thomhlaítear le linn iompair, a tháirgtear ó bharrabia agus beatha ná an sciar uasta a bhunaítear in Airteagal 26 de Threoir (AE) 2018/2001, ní mheasfar astaíochtaí nialasacha a bheith ag na breoslaí agus na leachtanna sin chun críche an Rialacháin seo. Faoi Eanáir 2024, déanfaidh an Coimisiún, i gcás inarb iomchuí, togra reachtach a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle chun leasú a dhéanamh ar na rialacha a bhaineann le cinneadh agus ceanglais tuairiscithe maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a chumhdaítear i Rialachán (AE) 2018/1999 de bhun an Airteagail seo.”

^(1a) Treoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le húsáid fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite a chur chun cinn (IO L 328, 21.12.2018, lch. 82).

Leasuithe 27 agus 57cp agus 75

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 3

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 4 – míreanna 2 agus 3

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(3) In Airteagal 4, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhíreanna 2 agus 3:

(3) In Airteagal 4, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhíreanna 2 agus 3:

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

‘2. Faoi réir na solúbthachtaí dá bhforáiltear in Airteagail 5, 6 agus 7 den Rialachán seo agus de réir an choigeartaithe de bhun Airteagal 10(2) de, agus aon laghdú a thiocfaidh as cur i bhfeidhm Airteagal 7 de Chinneadh Uimh. 406/2009/CE á chur san áireamh, áiritheoidh gach Ballstát:

(a) nach sáróidh a astaíochtaí gás ceaptha teasa sna blianta 2021 agus 2022 an teorainn a shainítear le conair laghdaithe líneach a thosaíonn ar bhonn mheán a astaíochtaí gás ceaptha teasa le linn 2016, 2017 agus 2018, mar a leagtar amach de bhun mhír 3 den Airteagal seo, agus a chríochnaíonn in 2030 ar an teorainn a leagtar síos don Bhallstát sin i gcolún 1 d'Iarscríbhinn I a ghabhann leis an Rialachán seo. Tosóidh conair laghdaithe líneach Ballstáit ag cúig dhódhéagú den achar ama ó 2019 go 2020 nó in 2020, cibé acu is ísle leithdháileadh an Bhallstáit sin mar thoradh ar an ríomh sin.

(b) nach sáróidh a astaíochtaí gás ceaptha teasa sna blianta 2023, 2024 agus 2025 an teorainn a shainítear le conair laghdaithe líneach a thosaíonn in 2022 le leithdháileadh bliantúil astaíochtaí an Bhallstáit sin, mar a leagtar amach de bhun mhír 3 den Airteagal seo don bhliain sin, agus a chríochnaíonn in 2030 ar an teorainn a leagtar síos don Bhallstát sin i gcolún 2 d'Iarscríbhinn I a ghabhann leis an Rialachán seo;

(c) **nach sáróidh a astaíochtaí gás ceaptha teasa sna blianta 2026 go 2030 an teorainn a shainítear le conair laghdaithe líneach a thosaíonn in 2024 le meán a astaíochtaí gás ceaptha teasa le linn na mblianta 2021, 2022 agus 2023, arna thíolacadh ag an mBallstát de bhun Airteagal 26 de Rialachán (AE) 2018/1999, agus a chríochnaíonn in 2030 ar an teorainn a leagtar síos don Bhallstát sin i gcolún 2 d'Iarscríbhinn I a ghabhann leis an Rialachán seo.**

3. Glacfaidh an Coimisiún gníomhartha cur chun feidhme ina leagfar amach na leithdháiltí bliantúla astaíochtaí do gach Ballstát do na blianta ó 2021 go 2030 i dtionála de choibhéis CO₂ i gcomhréir leis na conairí laghdaithe líneacha a leagtar amach i mír 2.

Leasú

‘2. Faoi réir na solúbthachtaí dá bhforáiltear in Airteagail 5, 6 agus 7 den Rialachán seo agus de réir an choigeartaithe de bhun Airteagal 10(2) de, agus aon laghdú a thiocfaidh as cur i bhfeidhm Airteagal 7 de Chinneadh Uimh. 406/2009/CE á chur san áireamh, áiritheoidh gach Ballstát:

(a) nach sáróidh a astaíochtaí gás ceaptha teasa sna blianta 2021 agus 2022 an teorainn a shainítear le conair laghdaithe líneach a thosaíonn ar bhonn mheán a astaíochtaí gás ceaptha teasa le linn 2016, 2017 agus 2018, mar a leagtar amach de bhun mhír 3 den Airteagal seo, agus a chríochnaíonn in 2030 ar an teorainn a leagtar síos don Bhallstát sin i gcolún 1 d'Iarscríbhinn I a ghabhann leis an Rialachán seo. Tosóidh conair laghdaithe líneach Ballstáit ag cúig dhódhéagú den achar ama ó 2019 go 2020 nó in 2020, cibé acu is ísle leithdháileadh an Bhallstáit sin mar thoradh ar an ríomh sin;

(b) nach rachfar thar a astaíochtaí gás ceaptha teasa sna blianta 2023 go 2030 an teorainn a shainítear le conair líneach ar bhonn mheán a astaíochtaí gás ceaptha teasa le linn 2016, 2017 agus 2018, mar a leagtar amach de bhun mhír 3 den Airteagal seo, agus a chríochnaíonn in 2030 ar an teorainn a leagtar síos don Bhallstát sin i gcolún 2 d'Iarscríbhinn I a ghabhann leis an Rialachán seo. **Tosóidh conair líneach Ballstáit ag cúig dhódhéagú den achar ama ó 2019 go 2020 nó in 2020, cibé acu is ísle leithdháileadh an Bhallstáit sin mar thoradh ar an ríomh sin.**

3. Glacfaidh an Coimisiún gníomhartha cur chun feidhme tar éis dlúthchomhairliúcháin leis na Ballstáit, ina leagfar amach na leithdháiltí bliantúla astaíochtaí do gach Ballstát do na blianta ó 2021 go 2030 i dtionála de choibhéis CO₂ i gcomhréir leis na conairí laghdaithe líneacha a leagtar amach i mír 2.

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Do na blianta 2021 agus 2022, cinnfidh sé na leithdháiltí bliantúla astaíochtaí bunaithe ar athbhreithniú cuimsitheach ar na sonraí is déanaí ó na fardail náisiúnta do na blianta 2005 agus 2016 go 2018 a thíolaic na Ballstáit de bhun Airteagal 7 de Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 agus léireoidh sé luach astaíochtaí gás ceaptha teasa 2005 gach Ballstáit a úsáideadh chun na hastaíochtaí gás ceaptha teasa sin a chinneadh.

Do na blianta 2023, 2024 agus 2025, cinnfidh sé na leithdháiltí bliantúla astaíochtaí bunaithe ar luach astaíochtaí gás ceaptha teasa 2005 gach Ballstáit arna léiriú de bhun an dara fomhír agus luachanna athbhreithnithe na sonraí ó na fardail náisiúnta do na blianta 2016, 2017 agus 2018 dá dtagraítear sa dara fomhír.

Do na blianta 2026 go 2030, cinnfidh sé na leithdháiltí bliantúla astaíochtaí bunaithe ar luach astaíochtaí gás ceaptha teasa 2005 gach Ballstáit arna léiriú de bhun an dara fomhír agus athbhreithniú cuimsitheach ar na sonraí is déanaí ó na fardail náisiúnta do na blianta 2021, 2022 agus 2023 arna dtíolacadh ag na Ballstáit de bhun Airteagal 26 de Rialachán (AE) 2018/1999.

Leasú

Do na blianta 2021 agus 2022, cinnfidh sé na leithdháiltí bliantúla astaíochtaí bunaithe ar athbhreithniú cuimsitheach ar na sonraí is déanaí ó na fardail náisiúnta do na blianta 2005 agus 2016 go 2018 a thíolaic na Ballstáit de bhun Airteagal 7 de Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 agus léireoidh sé luach astaíochtaí gás ceaptha teasa 2005 gach Ballstáit a úsáideadh chun na hastaíochtaí gás ceaptha teasa sin a chinneadh.

Do na blianta 2023 go 2030, cinnfidh sé na leithdháiltí bliantúla astaíochtaí bunaithe ar luach astaíochtaí gás ceaptha teasa 2005 gach Ballstáit arna léiriú de bhun an dara fomhír agus luachanna athbhreithnithe na sonraí ó na fardail náisiúnta do na blianta 2016, 2017 agus 2018 dá dtagraítear sa dara fomhír.

Leasú 28

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 3 a (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 4 – mír 5 a (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(3a) In Airteagal 4, cuirtear an mhír seo a leanas leis:

5a.“ Déanfar na gníomhaíochtaí a dhéanfar chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a theorannú mar a leagtar amach i míreanna 1, 2 agus 3 a chur chun feidhme i gcomhréir le haistriú cothrom cóir do chách. Glacfaidh an Coimisiún treoirlínte comhchoiteanna lena sainaithneofar modhanna chun tacú leis na Ballstáit an t-aistriú cothrom cóir sin a chur chun feidhme do chách.”

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 29

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 3 b (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 4a (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(3b) Cuirtear isteach an t-airteagal seo a leanas:

“Airteagal 4a

Rannchuidiú íosta maidir le laghdú astaíochtaí ó gháis cheaptha teasa neamh-CO₂ don bhliain 2030

1. Faoi mhí Iúil 2023, déanfaidh an Coimisiún, i gcás inarb iomchuí, togra reachtach a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle lena socrófar sprioc uile-Aontais amháin nó níos mó maidir le laghdú astaíochtaí neamh-CO₂ a chumhdaítear faoi Airteagal 2(1) den Rialachán seo faoi 2030. Beidh an sprioc nó na spriocanna ailínithe le laghduithe astaíochtaí measta is gá chun an sprioc a leagtar amach in Airteagal 1 den Rialachán seo agus an cuspóir a leagtar amach in Airteagal 2 de Rialachán (AE) 2021/1119 a chomhlíonadh agus déanfar é nó iad a mholadh tar éis dlúthchomhairliúchán leis an mBord Comhairleach Eolaíoch Eorpach maidir leis an Athrú Aeráide.

2. Faoi 31 Iúil 2023, cuirfidh an Coimisiún tuarascáil faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle lena ndéanfar measúnú ar na laghduithe astaíochtaí neamh-CO₂ a bhí beartaithe agus a cuireadh chun feidhme ar fud an Aontais faoi dlíthe agus beartais ábhartha náisiúnta agus de chuid an Aontais, lena n-áirítear na Pleananna comhtháite Náisiúnta don Fhuinneamh agus don Aeráid de bhun Rialachán (AE) 2018/1999 agus Pleananna Straitéiseacha an Chomhbheartais Talmhaíochta de bhun Rialachán (AE) 2021/2115 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle^(1a). I gcás ina dtíolacfaidh an Coimisiún togra reachtach de bhun mhír 1 agus ina measann sé nach bhfuiltear ag súil go mbainfidh laghduithe astaíochtaí neamh-CO₂ amach an sprioc nó na spriocanna dá dtagraítear sa mhír sin, déanfaidh an Coimisiún moltaí maidir le bearta maolaithe breise agus déanfaidh na Ballstáit na gníomhaíochtaí iomchuí.

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

3. Má thagann an Coimisiún ar an gconclúid, sa tuarascáil dá dtagraítear i mír 2 den Airteagal seo nó ina mheasúnú bliantúil faoi Airteagal 26 de Rialachán (AE) 2018/1999, nach bhfuil dul chun cinn leordhóthanach á dhéanamh ag an Aontas i dtreo an rannchuidiú íosta astaíochtaí a bhaint amach i dtaca leis na hastaíochtaí neamh-CO₂ de bhun Airteagal 1 den Rialachán seo, déanfaidh an Coimisiún, más iomchuí, tograí reachtacha a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle, a bhféadfaidh spriocanna earnálacha nó bearta a bhaineann go sonrach le hearnáil ar leith a bheith san áireamh iontu, nó an dá rud.”

^(1a) Rialachán (AE) 2021/2115 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 2 Nollaig 2021 lena mbunaítear rialacha maidir le tacaíocht do phleananna straitéiseacha atá le tarraingt suas ag na Ballstáit faoin gcomhbheartas talmhaíochta (Pleananna Straitéiseacha CBT) agus le maoiniú ag an gCiste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT) agus ag an gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 1305/2013 agus (AE) Uimh. 1307/2013 (IO L 435, 6.12.2021, lch. 1).

Leasú 30

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 3 c (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 5 – míreanna 1 agus 2

An téacs atá ann

Leasú

1. I ndáil leis na blianta 2021 go 2025, féadfaidh Ballstát cainníocht suas le 10% a fháil ar iasacht óna leithdháileadh bliantúil astaíochtaí don bhliain dár gcionn.

2. I ndáil leis na blianta 2026 go 2029, féadfaidh Ballstát cainníocht suas le 5% a fháil ar iasacht óna leithdháileadh bliantúil astaíochtaí don bhliain dár gcionn.

(3c) In Airteagal 5, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhíreanna 1 agus 2:

“1. I ndáil leis na blianta 2021 go 2029, féadfaidh Ballstát cainníocht suas le 5% a fháil ar iasacht óna leithdháileadh bliantúil astaíochtaí don bhliain dár gcionn.”

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 31

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 3 d (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 5 – mír 3 – pointe a

An téacs atá ann

(a) i ndáil leis an mbliain 2021, an fuílleach sin dá leithdháileadh bliantúil astaíochtaí a chur i dtaisce le haghaidh na mblianta ina dhiaidh sin go dtí 2030; agus

Leasú

(3d) In Airteagal 5(3), cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (a):

“(a) i ndáil leis an mbliain 2021, an fuílleach dá leithdháileadh bliantúil astaíochtaí suas le leibhéal 5 % den leithdháileadh bliantúil astaíochtaí sin a chur i dtaisce le haghaidh na mblianta ina dhiaidh sin go dtí 2025; agus”

Leasú 32

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 3 e (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 5 – mír 3 – pointe (b)

An téacs atá ann

(b) i ndáil leis na blianta 2022 go 2029, an fuílleach sin dá leithdháileadh bliantúil astaíochtaí a chur i dtaisce suas le leibhéal 30 % den leithdháileadh bliantúil astaíochtaí atá aige go dtí an bhliain sin le haghaidh na mblianta ina dhiaidh sin go dtí 2030.

Leasú

(3e) In Airteagal 5(3), cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (b):

“(b) i ndáil leis na blianta 2022 go 2024, an fuílleach sin dá leithdháileadh bliantúil astaíochtaí suas le leibhéal 10 % den leithdháileadh bliantúil astaíochtaí atá aige go dtí an bhliain sin a chur i dtaisce le haghaidh na mblianta ina dhiaidh sin go dtí 2025.”

Leasú 33

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 3 f(nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 5 – mír 3 – pointe b a (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(3f) In Airteagal 5(3), cuirtear an pointe seo a leanas leis:

“(ba) i ndáil leis na blianta 2026 go 2029, an fuílleach sin dá leithdháileadh bliantúil astaíochtaí a chur i dtaisce suas le leibhéal 10 % den leithdháileadh bliantúil astaíochtaí atá aige go dtí an bhliain sin le haghaidh na mblianta ina dhiaidh sin go dtí 2030.”

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 34

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 3 g (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 5 – mír 4

An téacs atá ann

4. Féadfaidh Ballstát suas le 5 % dá leithdháileadh bliantúil astaíochtaí le haghaidh bliain ar leith a aistriú go Ballstáit eile i ndáil leis na blianta 2021 go 2025, agus suas le 10 % i ndáil leis na blianta 2026 go 2030. Féadfaidh an Ballstát glactha an chainníocht sin a úsáid le haghaidh comhlíonadh faoi Airteagal 9 sa bhliain ar leith nó i mblianta ina dhiaidh sin go dtí 2030.

Leasú

(3g) In Airteagal 5, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 4:

“4. Féadfaidh Ballstát suas le 5 % dá leithdháileadh bliantúil astaíochtaí le haghaidh bliain ar leith a aistriú go Ballstáit eile i ndáil leis na blianta 2021 go 2025. Féadfaidh an Ballstát glactha an chainníocht sin a úsáid le haghaidh comhlíonadh faoi Airteagal 9 sa bhliain ar leith nó i mblianta ina dhiaidh sin go dtí 2025.

Féadfaidh Ballstát suas le 5 % dá leithdháileadh bliantúil astaíochtaí le haghaidh bliain ar leith a aistriú go Ballstáit eile i ndáil leis na blianta 2026 go 2030. Féadfaidh an Ballstát glactha an chainníocht sin a úsáid le haghaidh comhlíonadh faoi Airteagal 9 sa bhliain ar leith nó sna blianta ina dhiaidh sin go dtí 2030.

Cuirfidh na Ballstáit an Coimisiún ar an eolas faoi aon ghníomhaíochtaí arna ndéanamh de bhun na míre seo, agus faoi phraghas an aistriú in aghaidh an tona de choibhéis CO₂.”

Leasú 35

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 3 h (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 5 – mír 6

An téacs atá ann

Féadfaidh na Ballstáit ioncam a ghintear as aistriú na leithdháiltí bliantúla astaíochtaí de bhun mhír 4 agus mhír 5 a úsáid chun dul i ngleic leis an athrú aeráide san Aontas nó i dtríú tíortha. Cuirfidh na Ballstáit an Coimisiún ar an eolas faoi aon ghníomhaíochtaí a dhéantar de bhun na míre seo.

Leasú

(3h) In Airteagal 5, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 6:

“Úsáidfidh na Ballstáit ioncam a ghintear as aistriú na leithdháiltí bliantúla astaíochtaí de bhun mhír 4 agus mhír 5 chun dul i ngleic leis an athrú aeráide san Aontas nó i dtríú tíortha. Cuirfidh na Ballstáit an Coimisiún ar an eolas faoi aon ghníomhaíochtaí arna ndéanamh de bhun na míre seo, agus cuirfeadh an fhaisnéis sin ar fáil go poiblí i bhfoirm atá inrochtana go héasca. **Ballstát a aistrionn leithdháiltí bliantúla astaíochtaí chuig Ballstát eile, foilseoidh sé taifead an aistriú agus poibleoidh sé an luach saothair a fuarthas do na leithdháiltí sin.**”

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 36

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 3 i (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 6 – mír 3 – fomhír 2

An téacs atá ann

I gcás na mBallstát a liostaítear in Iarscríbhinn II, féadfaidh siad a chinneadh athbhreithniú a dhéanamh ar an gcéatadán ar thug siad fógra ina leith agus é a íslíu uair amháin in 2024 agus uair amháin in 2027. Más mar sin a tharlaíonn, cuirfidh an Ballstát lena mbaineann an cinneadh in iúl don Choimisiún faoin 31 Nollaig 2024 nó faoin 31 Nollaig 2027, faoi seach.

Leasú

(3i) In Airteagal 6(3), cuirtear an méid seo a leanas in ionad fhomhír 2:

“I gcás na mBallstát a liostaítear in Iarscríbhinn II, féadfaidh siad a chinneadh athbhreithniú a dhéanamh ar a gcinneadh maidir le fógra a thabhairt faoi 2023 agus athbhreithniú a dhéanamh ar an gcéatadán ar thug siad fógra ina leith agus é a íslíu uair amháin in 2024 agus uair amháin in 2027. Más mar sin a tharlaíonn, cuirfidh an Ballstát lena mbaineann an cinneadh in iúl don Choimisiún faoin 31 Nollaig 2023, faoin 31 Nollaig 2024 nó faoin 31 Nollaig 2027, faoi seach.”

Leasú 37

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 5 a (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 8

An téacs atá ann

Airteagal 8

Gníomhaíocht cheartaitheach

1. Má shuíonn an Coimisiún, ina mheasúnú bliantúil faoi Airteagal 21 de Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 agus á thabhairt san áireamh dó an úsáid a bheartaítear do na solúbthachtaí dá dtagraítear in Airteagal 5, Airteagal 6 agus Airteagal 7 den Rialachán seo, nach bhfuil dóthain dul chun cinn á dhéanamh ag Ballstát maidir lena oibleagáidí faoi Airteagal 4 den Rialachán seo a chomhlíonadh, déanfaidh an Ballstát sin, laistigh de 3 mhí, plean gníomhaíochta ceartaithí a thíolacadh don Choimisiún, ina mbeidh an méid seo a leanas:

Leasú

(5a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 8:

Airteagal 8

Gníomhaíocht cheartaitheach

“1. Má shuíonn an Coimisiún, ina mheasúnú bliantúil faoi Airteagal 29 de Rialachán (AE) 2018/1999 agus á thabhairt san áireamh dó an úsáid a bheartaítear do na solúbthachtaí dá dtagraítear in Airteagail 5, 6 agus 7 den Rialachán seo, nach bhfuil dóthain dul chun cinn á dhéanamh ag Ballstát maidir lena oibleagáidí faoi Airteagal 4 den Rialachán seo a chomhlíonadh, déanfaidh an Ballstát sin, laistigh de 3 mhí, plean gníomhaíochta ceartaithí a thíolacadh don Choimisiún, ina mbeidh an méid seo a leanas:

(-a) míniú mionsonraithe lena saináithnítear na fáthanna a mhainníonn an Ballstát dul chun cinn leormhaith a dhéanamh maidir lena oibleagáidí faoi Airteagal 4 den Rialachán seo a chomhlíonadh;

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

An téacs atá ann

Leasú

- (a) gníomhaíochtaí breise a chuirfidh an Ballstát chun feidhme chun a oibleagáidí sonracha faoi Airteagal 4 den Rialachán seo a chomhlíonadh, trí bheartais intíre agus trí bhearta intíre agus trí ghníomhaíocht an Aontais a chur chun feidhme;
- (b) clár ama docht chun na gníomhaíochtaí sin a chur chun feidhme, lena mbeifear in ann an dul chun cinn bliantúil ina gcur chun feidhme a mheas.
- (-ab) *an méid iomlán de chistiú ón Aontas a fuair an Ballstát do chaiteachas agus d'infheistiúcháin a bhaineann leis an aeráid agus leis an aistriú glas, an chaoi ar rannchuidigh úsáid an chistithe sin lena oibleagáidí faoi Airteagal 4 den Rialachán seo a chomhlíonadh, agus an chaoi a bhfuil sé beartaithe aige an cistiú sin a úsáid chun na hoibleagáidí sin a chomhlíonadh;*
- (a) gníomhaíochtaí breise a chuirfidh an Ballstát chun feidhme chun a oibleagáidí sonracha faoi Airteagal 4 den Rialachán seo a chomhlíonadh, trí bheartais intíre agus trí bhearta intíre agus trí ghníomhaíocht an Aontais a chur chun feidhme;
- (b) clár ama docht chun na gníomhaíochtaí sin a chur chun feidhme, lena mbeifear in ann an dul chun cinn bliantúil ina gcur chun feidhme a mheas. i gcás inar bhunaigh Ballstát comhlacht comhairleach aeráide náisiúnta, iarrfaidh sé comhairle ar an gcomhlacht sin chun gníomhaíochtaí is gá a shainaithint;
- (ba) *ráiteas maidir le cainníocht na laghduithe breise astaíochtaí a mheasann an Ballstát a bhainfead amach leis na beartais sin agus an modh a úsáidtear chun meastachán a dhéanamh ar na laghduithe breise astaíochtaí sin;*
- (bb) *an chaoi a neartóidh an plean gníomhaíochta ceartaithí plean comhtháite náisiúnta fuinnimh agus aeráide an Bhallstáit a glacadh faoi Rialachán (AE) 2018/1999.*
- 1a. *Má théann Ballstát thar a lamháltas bliantúil astaíochtaí dhá bhliain nó níos mó i ndiaidh a chéile, tabharfaidh sé faoi athbhreithniú ar a Plean Náisiúnta Fuinnimh agus Aeráide (PNFA) agus ar a Straitéis Fhadtéarmach Náisiúnta faoi Rialachán (AE) 2018/1999. Cuirfidh an Ballstát an t-athbhreithniú sin i gcrích laistigh de 6 mhí. Déanfaidh an Coimisiún moltaí a eisiúint lena sainaitheofar an chaoi a ndéanfar athbhreithniú ar an bplean comhtháite náisiúnta don fhuinneamh agus don aeráid nó ar an straitéis fhadtéarmach náisiúnta, nó orthu araon. Tabharfaidh an Ballstát fógra don Choimisiún faoi na pleananna athbhreithnithe mar aon le ráiteas ina leagfar amach an chaoi a réiteoidh na hathbhreithnithe atá beartaithe neamhchomhlíonadh a leithdháiltí bliantúla astaíochtaí agus an chaoi ar thug sé freagra ar mholtaí an Choimisiúin i gcás inarb ábhartha. Má tá an plean comhtháite náisiúnta don fhuinneamh agus don aeráid nó an straitéis fhadtéarmach gan athrú go mór, foilseoidh an Ballstát míniú ina leagfar amach an réasúnú atá aige.*

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022*An téacs atá ann*

2. I gcomhréir lena chlár oibre bliantúil, tabharfaidh an Ghníomhaireacht Eorpach Chomhshaoil cúnaimh don Choimisiún san obair a dhéanfaidh sé chun measúnú a dhéanamh ar aon phleananna gníomhaíochta ceartaithí den sórt sin.

3. Féadfaidh an Coimisiún tuairim a eisiúint maidir le stóinseacht na bpleananna gníomhaíochta ceartaithí a thíolacfar i gcomhréir le mír 1, agus sa chás sin, déanfaidh sé sin laistigh de cheithre mhí ón tráth a bhfaighidh sé na pleananna sin. Tabharfaidh an Ballstát lena mbaineann lánaird ar an tuairim ón gCoimisiún agus féadfaidh sé a phlean gníomhaíochta ceartaithí a athbhreithniú dá réir.

Leasú

2. I gcomhréir lena chlár oibre bliantúil, tabharfaidh an Ghníomhaireacht Eorpach Chomhshaoil agus an Bord Comhairleach Eolaíoch Eorpach maidir leis an Athrú Aeráide arna bhunú in Airteagal 3 de Rialachán (AE) 2021/1119 cúnaimh don Choimisiún san obair a dhéanfaidh sé chun measúnú a dhéanamh ar aon phleananna gníomhaíochta ceartaithí den sórt sin.

3. Déanfaidh an Coimisiún tuairim a eisiúint maidir le stóinseacht na bpleananna gníomhaíochta ceartaithí a thíolacfar i gcomhréir le mír 1, agus sa chás sin, déanfaidh sé sin laistigh de cheithre mhí ón tráth a bhfaighidh sé na pleananna sin. Tabharfaidh an Ballstát lena mbaineann lánaird ar an tuairim ón gCoimisiún agus déanfaidh sé a phlean gníomhaíochta ceartaithí a athbhreithniú. Mura dtabharfaidh an Ballstát lena mbaineann aghaidh ar an moladh nó ar chuid shuntasach de, soláthróidh an Ballstát sin réasúnú don Choimisiún.

3a. Maidir leis na pleananna gníomhaíochta ceartaithí agus tuairimí an Choimisiúin mar aon leis na freagraí agus na réasúinthe arna bhfáil ó na Ballstáit dá dtagraítear i míreanna 1, 1a agus 3, beidh rochtain ag an bpobal orthu.

3b. Agus a phlean náisiúnta fuinnimh agus aeráide faoi Airteagal 14 de Rialachán AE 2018/1999 á thabhairt cothrom le dáta acu, déanfaidh na Ballstáit tagairtí dá gcuid pleananna ceartaitheacha de bhun mhír 1 agus 1a agus d'aon tuairimí arna n-eisiúint ag an gCoimisiún faoin Airteagal seo, de réir mar is iomchuí."

Leasú 38**Togra le haghaidh rialacháin****Airteagal 1 – mír 1 – pointe 6**

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 9 – mír 2

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

2. Más mó astaíochtaí gás ceaptha teasa Ballstáit le linn na tréimhse idir 2021 agus 2025 dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2018/841 ná aistrithe an Bhallstáit sin, arna gcinneadh i gcomhréir le hAirteagal 12 den Rialachán sin, bainfidh an Riarthóir Lárnach as leithdháiltí bliantúla astaíochtaí an Bhallstáit sin méid is ionann agus méid an fharasbairr astaíochtaí gás ceaptha teasa sin, i dtónaí de choibhéis CO₂, do na blianta ábhartha.

Leasú

"2. Más mó astaíochtaí gás ceaptha teasa Ballstáit le linn na tréimhse idir 2021 agus 2025 nó le linn na tréimhse idir 2026 agus 2030 dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2018/841 ná aistrithe an Bhallstáit sin, arna gcinneadh i gcomhréir le hAirteagal 12 den Rialachán sin, bainfidh an Riarthóir Lárnach as leithdháiltí bliantúla astaíochtaí an Bhallstáit sin méid is ionann agus méid an fharasbairr astaíochtaí gás ceaptha teasa, i dtónaí de choibhéis CO₂, do na blianta ábhartha.

Leasú 39

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 7

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 11a

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(7) Cuirtear isteach an t-airteagal seo a leanas:

scriosta

Airteagal 11a

Cúlchiste breise

1. Más rud é go laghdaíonn an tAontas glanastaíochtaí gás ceaptha teasa 55 % ar a laghad faoin 2030 i gcomparáid le leibhéal 1990 i gcomhréir le hAirteagal 3 de Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (**), agus uasmhéid an rannchuidithe ó ghlan-aistrithe á chur san áireamh, bunófar cúlchiste breise i gclárann an Aontais.

2. Maidir leis na Ballstáit a chinneann gan rannchuidiú leis an gcúlchiste breise ná tairbhiú de, tabharfaidh siad fógra maidir lena gcinneadh don Choimisiún tráth nach déanaí ná sé mhí tar éis theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo.

3. Is é a bheidh sa chúlchiste breise glan-aistrithe arna nginiúint ag na Ballstáit rannpháirteacha sa tréimhse 2026 go 2030 de bhreis ar a spriocanna ar leithligh de bhun Rialachán (AE) 2018/841, tar éis an dá ní seo a asbhaint:

(a) aon solúbthacht arna húsáid faoi Airteagal 11 go hAirteagal 13b de Rialachán (AE) 2018/841;

(b) na cainníochtaí arna gcur san áireamh le haghaidh comhlíontachta de bhun Airteagal 7 den Rialachán seo.

4. Má bhunaítear cúlchiste breise de bhun mhír 1, féadfaidh Ballstát rannpháirteach tairbhiú de má chomhlíontar na coinníollacha seo a leanas:

(a) sáraíonn astaíochtaí gás ceaptha teasa an Bhallstáit a leithdháiltí bliantúla astaíochtaí don tréimhse 2026 go 2030;

(b) tá na solúbthachtaí de bhun Airteagal 5(2) agus (3) ídithe ag an mBallstát;

(c) tá an úsáid is mó is féidir bainte ag an mBallstát as glan-aistrithe i gcomhréir le hAirteagal 7, fiú más lú an chainníocht sin ná an leibhéal a shocraítear in Iarscríbhinn III; agus

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(d) níl aon ghlan-aistriú déanta ag an mBallstát chuig Ballstáit eile faoi Airteagal 5.

5. Aon Bhallstát a chomhlíonann na coinníollacha a leagtar amach i mír 4 den Airteagal seo, tabharfar dó, as an gcúlchiste breise, cainníocht bhreise is ionann agus a ghannchion, lena húsáid le haghaidh comhlíontachta faoi Airteagal 9.

Maidir leis an gcainníocht charnach sin a bheidh le fáil ag na Ballstáit go léir a chomhlíonann na coinníollacha a leagtar amach i mír 4 den Airteagal seo, más rud é go sáraíonn sí an chainníocht a leithdháiltear don chúlchiste breise faoi mhír 3 den Airteagal seo, déanfar an chainníocht a bheidh le fáil ag gach ceann de na Ballstáit sin a laghdú ar bhonn pro rata.

(**) Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach agus lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 401/2009 agus (AE) 2018/1999 (“An Dlí Aeráide Eorpach”) (IO L 243, 9.7.2021, lch. 1).

Leasú 40

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 7 a (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 15

An téacs atá ann

Leasú

(7a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 15:

Airteagal 15

Airteagal 15

Athbhreithniú

Athbhreithniú

1. Déanfar athbhreithniú go tráthrialta ar fhorálacha an Rialacháin seo agus tabharfar aird, inter alia, ar imthosca náisiúnta agus ar chora idirnáisiúnta, de réir mar a tharlóidh siad, ar an mbealach ina gcuidíonn earnálacha uile an gheilleagair le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú, agus ar na himeachtaí idirnáisiúnta agus ar an méid a rinneadh chun cuspóirí fadtéarmacha Chomhaontú Pháras a bhaint amach.

‘1. Déanfar athbhreithniú go tráthrialta ar fhorálacha an Rialacháin seo agus tabharfar aird, inter alia, ar imthosca náisiúnta, de réir mar a tharlóidh siad, ar an mbealach ina gcuidíonn earnálacha uile an gheilleagair le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú, agus ar na himeachtaí idirnáisiúnta agus ar an méid a rinneadh chun cuspóirí fadtéarmacha Chomhaontú Pháras agus Rialachán (AE) 2021/1119 a bhaint amach.

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

An téacs atá ann

2. Tabharfaidh an Coimisiún tuarascáil do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle, laistigh de shé mhí tar éis gach stocáireamh domhanda a comhaontaíodh faoi Airteagal 14 de Chomhaontú Pháras, maidir le feidhmiú an Rialacháin seo, lena n-áirítear an chothromaíocht idir an soláthar agus an t-éileamh do leithdháiltí bliantúla astaíochtaí, mar aon leis an méid a rannchuidíonn an Rialachán seo le sprioc fhoriomlán an Aontais chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú faoi 2030, agus maidir leis an méid a rannchuidíonn sé le spriocanna Chomhaontú Pháras a bhaint amach, go háirithe i ndáil leis an ngá atá le beartais agus bearta breise ón Aontas i bhfianaise na laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa nach mór don Aontas agus a Bhallstáit a dhéanamh, lena n-áirítear creat iar-2030, agus féadfaidh sé moltaí a dhéanamh más iomchuí.

Cuirfead san áireamh sna tuarascálacha sin na straitéisí a ullmháíodh de bhun Airteagal 4 de Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 d'fhonn cur le straitéis fhadtéarmach de chuid an Aontais a cheapadh.

Leasú

2. Tabharfaidh an Coimisiún tuarascáil do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle, laistigh de shé mhí tar éis gach stocáireamh domhanda a comhaontaíodh faoi Airteagal 14 de Chomhaontú Pháras, maidir le feidhmiú an Rialacháin seo, lena n-áirítear an chothromaíocht idir an soláthar agus an t-éileamh do leithdháiltí bliantúla astaíochtaí, mar aon leis an méid a rannchuidíonn an Rialachán seo le cuspóir aeráidneodrachta an Aontais agus spriocanna idirmheánacha aeráide an Aontais de bhun Airteagail 2 agus 4 de Rialachán (AE) 2021/1119 agus maidir leis an méid a rannchuidíonn sé le spriocanna Chomhaontú Pháras a bhaint amach, go háirithe i ndáil leis an ngá atá le beartais agus bearta breise ón Aontas i bhfianaise na laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa nach mór don Aontas agus a Bhallstáit a dhéanamh, lena n-áirítear creat iar-2030, agus féadfaidh sé moltaí a dhéanamh más iomchuí.

Cuirfead san áireamh sna tuarascálacha sin na straitéisí a ullmháíodh de bhun Airteagal 15 de Rialachán (AE) 2018/1999 d'fhonn cur le straitéis fhadtéarmach de chuid an Aontais a cheapadh.

Leasú 41

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 7 b (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 15 a (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(7b) Cuirtear isteach an t-airteagal seo a leanas:

“Airteagal 15a

Ailíniú le cuspóir aeráidneodrachta an Aontais agus na mBallstát

1. Trí ghlacadh an ghnímh reachtaigh lena mbunaítear sprioc aeráide 2040 an Aontais de bhun Airteagal 4(3) de Rialachán (AE) 2021/1119, cuirfidh an Coimisiún tuarascáil faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle ina leagfar amach an méid seo a leanas:

(a) oiriúnacht na spriocanna náisiúnta reatha faoi Iarscríbhinn I a ghabhann leis an Rialachán seo maidir lena rannchuidiú le cuspóir na haeráidneodrachta faoi 2050 ar a dhéanaí faoi Rialachán (AE) 2021/1119 ar bhealach costéifeachtach agus cothrom;

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(b) bealach laghdaithe do gach Ballstát ar leith maidir leis na hastaíochtaí gás ceaptha teasa a chumhdaítear leis an Rialachán seo atá ag luí le cuspóir na haeráidneodrachta do gach Ballstát faoi 2050 ar a dhéanaí.

2. Laistigh de shé mhí ó fhoilsiú na tuarascála dá dtagraítear i mír 1, déanfaidh an Coimisiún tograí maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a theorannú do na hearnálacha a chumhdaítear leis an Rialachán seo. Leis na tograí sin, áiríteofar dáileadh costéifeachtach agus cothrom na n-iarrachtaí maidir le laghdú ar fud an Aontais bunaithe ar na conairí laghdaithe dá dtagraítear i bpointe (b) de mhír 1.”

Leasú 42

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 7 c (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 15b (nua)

An téacs atá ann

Leasú

(7c) Cuirtear isteach an t-airteagal seo a leanas:

“Airteagal 15b

Rochtain ar an gceartas

1. Áiritheoidh na Ballstáit, i gcomhréir lena gcóras dlí náisiúnta, go mbeidh rochtain ag daoine den phobal lena mbaineann a chomhlíonann na coinníollacha a leagtar amach i mír 2, lena n-áirítear daoine nádúrtha nó dlítheanacha nó a gcomhlachais, a n-eagraíochtaí nó a ngrúpaí, ar nós imeachta um athbhreithniú os comhair cúirte dlí, nó os comhair comhlachta neamhspleách neamhchlaonta eile arna bhunú le dlí, chun agóid a dhéanamh i gcoinne dhlíthiúlacht nós imeachta nó shubstainteach cinntí, gníomhartha agus neamhghníomhartha:

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

An téacs atá ann

Leasú

(a) nach gcomhlíonann na hoibleagáidí dlíthiúla dá bhforáiltear in Airteagal 4 go hAirteagal 8 den Rialachán seo; nó

(b) atá faoi réir Airteagal 10 de Rialachán (AE) 2018/1999.

Chun críocha na míre seo, áirítear ar ghníomh nó neamhghníomh nach gcomhlíonann na hoibleagáidí dlíthiúla a eascraíonn as Airteagail 4 nó 8 gníomh nó neamhghníomh maidir le beartas nó beart arna ghlacadh chun críocha na hoibleagáidí sin a chur chun feidhme, i gcás nach rannchuidíonn an beartas nó an beart sin go leordhóthanach leis an gcur chun feidhme sin.

2. Measfar go gcomhlíonann daoine den phobal lena mbaineann na coinníollacha dá dtagraítear i mír 1 sna cásanna seo a leanas:

(a) tá leas leordhóthanach acu; nó

(b) coinníonn siad sárú ar cheart, i gcás ina gceanglaítear é sin mar réamhchoinníoll le dlí nós imeachta riaracháin Ballstáit.

Déanfaidh na Ballstáit an rud is leas leordhóthanach ann a chinneadh i gcomhréir leis an gcuspóir rochtain leathan ar cheartas a thabhairt do bhail an phobail lena mbaineann i gcomhréir le Coinbhinsiún Aarhus. Chuige sin, measfar leas leordhóthanach chun críocha na míre seo a bheith ag aon eagraíocht neamhrialtasach a chuireann cosaint an chomhshaoil chun cinn agus a chomhlíonann aon cheanglais faoin dlí náisiúnta.

3. Ní eisiafar, le mír 1 agus mír 2, go bhféadfaí dul i muinín nós imeachta um athbhreithniú tosaigh os comhair údarás riaracháin agus ní dhéanfaidh siad difear don cheanglas maidir le nósanna imeachta um athbhreithniú riaracháin sceite sula rachfar ar iontaoibh nósanna imeachta um athbhreithniú breithiúnach, i gcás inarb ann do cheanglas den sórt sin faoin dlí náisiúnta. Beidh aon nós imeachta den sórt sin cóir, cothrom agus tráthúil, agus ní bheidh sé róchostasach.

4. Áiritheoidh na Ballstáit go gcuirfear faisnéis phraiticiúil ar fáil go héasca don phobal maidir le rochtain ar nósanna imeachta um athbhreithniú riaracháin agus breithiúnach.”

Dé Céadaoin 8. Meitheamh 2022

Leasú 43

Togra le haghaidh rialacháin

Airteagal 1 – mír 1 – pointe 7 d (nua)

Rialachán (AE) 2018/842

Airteagal 16 a (nua)

Téacs arna mholadh ag an gCoimisiún

Leasú

(7d) Cuirtear isteach an t-airteagal seo a leanas:

“Airteagal 16a

Comhairle eolaíoch maidir leis na hearnálacha ESR/CARE

I gcomhréir lena shainordú a leagtar amach faoi Airteagal 3(2) de Rialachán (AE) 2021/1119, iarrfar ar an mBord Comhairleach Eolaíoch Eorpach ar an Athrú Aeráide (ESABCC), ar a thionscnamh féin, comhairle eolaíoch a chur ar fáil agus tuarascálacha a eisiúint maidir le conair an Rialacháin seo, maidir le leibhéal bhliantúla astaíochtaí agus solúbthachtaí, agus maidir lena gcomhsheasmhacht le cuspóirí aeráide, go háirithe d’fhonn faisnéis a thabhairt faoi aon athbhreithniú a dhéanfar ar an Rialachán seo ina dhiaidh sin. Tabharfaidh an Coimisiún aird chuí ar chomhairle CECBCC nó tabharfaidh sé údar go poiblí maidir leis na cúiseanna le neamhaird a thabhairt uirthi.”